

Út at koyra

Nakað um

Bilar

og tøkni

EIRIKUR LINDENSKOV

Flestu bilar nú á døgum - meira enn 2/3, hava fram-hjólstrekk. Hesir bilar hava motorin framman fyri framaksulin ella beint oman fyri aksulin. Motorur liggur annaðhvørt tvørur ella upp á longs av bilinum.

Fyrimunir við hesi konstruktión eru góður rætningsstabilitetur, eins og lítið merkist til síðuvind. Rúmsháttari gerst eisini inni í bilinum, tí bæði gearkassi og drívaksul eru framman fyri kabinuna.

Vansar eru kortini eisini: Vandi er fyri, at stýritoyið ávírkast av motorinum, eitt nú við knøppum akseleratiónum. Kann henda, at vektin á drívandi hjólini ikki verður tann rætta, tá bilurin akselererar ella koyrir niðan brattar brekkur, tá koyrt verður við anhangara, og tá ið bilurin er skeivt lastaður við ov nógvari vekt á bakhjólini. Í hálku siggjast hesir eginleikar enn betur.

Motorin framman og bakhjólstrekk - t. d. BMW 3-serian

Upp gjøgnum tíðirnar hevur vanligi bilurin havt motorin liggjandi upp á longs framman og havt bakhjólstrekk. Hetta man verða tann konstruktiónin, sum er tann mest klassiska.

Fyrimunirnir við henni eru eitt nú, at koyrieginleikarnar ofta eru góðir, motorurin ávirkar ikki tey stýrandi hjólini, hevur góða vekt á trekkjandi hjólinum, tá akselererað verður, tá koyrt verður við anhangara og við fullari last.

Vansarnir eru hinvegin, at plássid innan ikki er so gott av langa kardan-akslinum, sum skal aftur til bakaksulin, vandi er fyri óstabiliteti tá koyrt verður í hálku um ikki nóg nóg vekt er á trekkjandi hjólini.

Hekkomotor við bakhjólstrekk t. d. Porsche 911

Motorurin í bilum við hekkomotori er aftan fyri

bakaksulin - upp á longs ella tvørur.

Fyrimunir: Ongar motororkreftir á stýrandi hjólini. Møguleiki fyri lágum framleiðsluprís og nóg vekt á trekkjandi hjólini.

Vansar: Mangan óhepnir koyrieginleikar við lúnskum reaktiónum, síðuvindur órógar og hann hevur eitt lítið viðfórisrúm, sum trupult er at koma til.

Senturmotorur við bakhjólstrekk t. d. Toyota MR2

Motorurin í bilum við senturmotori er framman fyri bakaksulin, og hann kann bæði liggja tvørur ella eftir longdini.

Fyrimunir: Ógvuliga neyvur at stýra. Hin royndi bilfórarin kann fáa nóg burtur úr.

Vansar: So neyvur, at hann kann vera lúnskur fyri tann óroynda fóran, plássid er lítið, nógur gangur og ringt er at sleppa fram at motorinum.

4-hjólstrekk - t. d. Audi Quattro

Motorurin kann vera hvar sum helst. 4-hjólstrekkid er fyrst og fremst ment til sonvndar «off-roadarar». Tá verður hann koblaður úr 4-hjólstrekkinum, tá koyrt verður á vanligum undirlag. Men aftur at hesum eru nóg meiri avanserað 4-hjólstrekk, har øll hjólini eru koblað til alla tíðina. Hetta slagid er serliga ment til rally-koyring, har motorkreftirnar rættuliga sleppa at royna seg. Men skipanin er nú ment til vanligar familjubilar.

Fyrimunir: Kvikir og skjóttir koyrieginleikar. Góð akseleratiónsevni á øllum slag av veg. Góð «grulvi-eyvni», har friktiónin er vánalig.

Vansar: Vigar nóg, meirnytslu av brennievni. Dýrari at framleiða og plássid er vánaligt. Vandi fyri truplum koyrieginleikum.

Kanningar í USA vísa, at:

Trygdarútgerð elvir til varligari koyring

Kanningar í USA vísa, at tess meiri trygdarútgerð bilurin hevur, meiri tilvitað eru fólk um at koyra varliga.

EIRIKUR LINDENSKOV

Nóg hevur verið kjakast um, hvørt fólk í ferðsluni gerast meira varin, samstundis sum tøkni- og bilmenningin innan trygdarútgerð veksur. Her í blaðnum hava verið frammi sjónarmið um, at eitt nú Ferðslutrygd leggur ov stóran dent á trygdarútgerð - serliga trygdarseldlaherferðin - og gloymir at gera fólk greitt, at tað snýr seg um at koyra soleiðis, at fólk í ferðsluni ikki seta seg sjálvum og onnur út fyri at koma í ta støðum, at trygdarseldarnir bjarga lívinum.

Jón Kragestein, leiðari á Ferðslutrygd hevur kortini víst á, at øll henda nýtslan av trygdarútgerð ger fólk meiri tilvitað, og at hetta m.

a. er ein av orsøkunum til, at Ferðslutrygd seinastu tíðina hevur rikið herferðir við einum endamáli - í senn.

Danska ráðið fyri ferðslutrygdargransking hevur eisini granskað í hesum máli. Har vísa tey á, at í 1991 vórðu gjørdar triggjar rapportir í USA, sum koma til ta niðurstøðu, at bilfórarar í USA vórðu meira varnir eftir at tað gjørdist tvungid at nýta trygdarbeltið.

Hetta er eisini kannað gjøllari í ein kanning av óhappum frá 1980 - 1991 í statinum Illinois, har kravið um at nýta trygdarbeltið kom í 1985. Í hesi áðrenn-og-aftaná kanning verður gjørt vart við, at um vit bert samanbera talið av persónskaðum og talið av óhapp-

Ovaramyndin er frá eini krashtest. Persónurin situr ikki í trygdarseldum, og bilurin - ein Ford Granada frá 70' - um, hevur ikki airbag. Niðara myndin sýnir persón í bili bæði við airbag og trygdarseldla

um, bendir menningin í óhappunum á, at talan er um varligari koyring. Úrslitið sær tó øðrvísi út, um vit eisini hava í huga støddina av skaðum, ella nýta aðrar hættir at lýsa málið.

Sambart hesum kannningarhátti (ARIMA) sást, at kravið um at nýta trygdar-

beltið hevur lækkað talið av álvarsamum persónskaðum 14-19%. Niðurstøðan verður sostatt, at onnur sløg av trygdarútgerð t. d. betur bremsi- og stýriskipan, kanska kunnu broyta atburðin hjá ávísum bilfórarum

Amnesty International

Upplatingartíðirnar hjá Amnesty International, Føroya Deild eru: Týsdag, hósdag og fríggjadag frá kl. 13 til kl. 17. Tlf. 15816.

Eyðkvæmislinjan

svarar alt samdøgrið á tlf. 18820. Mikudagar kl. 19.00-21.00 fæst persónlig ráðgeving og serligir spurningar verða svaraðir.